

Nove stenske abecedne table.

(Dalje.)

II. tabla

ima „most“ s tremi stebri v vodi, tedaj nekako podoba črke „**m**“, potem pa ima tri vrste pisnih vaj. Ker tukaj, na tej tabli, uže znanim črkam **i**, **u**, **u** pristopa še „**m**“, zato se stavi na prvo mesto in za njim pride samoglasnik **i**. Prva vrsta ima te-le vaje: **m**, **mi**, **im**, druga: **mu**, **um**, **mi**, tretja: **in**, **u-ni**, **m**.

Za pisnimi pridejo štiri vrste tiskanih vaj, ki ponavljajo priučeno.

Treba je tudi tukaj, da učitelj nekaj spregovori o ločnicah, kolikor se jih tukaj nahaja, namreč o vejici, vezaji in piki. Na to je treba zgodaj, tedaj pri prvem branji, vaditi učence, in ta potreba se kaže uže prav očitno na tej (II.) tabli. Med pisnimi vajami nahajamo več dvozložnih besedi in kratek stavek v besedah „**mi in uni**“; v 3. vrsti nahajamo uže predeljeno besedo **u-ni**. Kadar otroci prepisujejo s table ali iz bukev, bodo gotovo vezaj naredili, kakor ga vidijo na predpisu, naj ga bode uže treba ali ne. — Pri poučevanju malih je vsaka na videz malenkostna stvar važna; koliko besedi, koliko poprav si učitelj prihrani, ako precej od začetka otroke opozori na ločnice!

Dostavek. Veliko je krajev, kjer otroci še niso videli mosta, ne lesenega, niti kamnitnega; morda pa so videli oblok v cerkvi, ali kje pri domači hiši; takim otrokom, z „mostom“ (na sliki) ne bode nič pojasnjenega; a „mizo“ to poznajo vsi otroci, tedaj tudi lahko velja „miza“ za vzorno besedo (Normal-Wort) pri črki **m**; učitelj pa tudi otrokom znanje črk močno poodčituje, ako jih opomni, kako se oglašata ali una žival; pri črki „**m**“ jih lahko opomni, kako se oglašata „goveda“ i. dr.

III. tabla

ima v trikotniku „oko“, poleg njega pisen **o** in za tem 3 vrste pisnih in 4 vrste tiskanih vaj, v katerih se ponavlja vse dosihmal priučeno. Ker „**o**“ na tej tabli prvič nastopi, tedaj mu gre prednost, in v 1. vrsti tiskanih vaj beremo: **o**, **on**, **no**, **in**; v 2. vrsti: **om**, **mo**, **mu**; 3. vrsta se glasi: **um**, **ni**, **no**.

Pri tiskanih vajah nahajamo uže več kratkih stavkov, n. pr.: **on in u-ni**, **o-ni in mi**. Ponavljamo tedaj še enkrat to, kar se je pri II. tabli opomnilo o ločnicah; nekateri vele vajo otrokom, da vselej vejico izgovoré, kadar pridejo do nje; to se zgodi iz tega namena, da so otroci prisiljeni počasi brati in jih slabši lože dohajajo; drugič pa si dobro zapomnijo imena ločnic.

IV. tabla.

Na tej pa gospodari „**a**“; ta ima vso prednost na tej tabli. Slika nam predstavlja „angela“, poleg slike je pisen „**a**“, potem pa kakor navadno 3 vrste pisnih in 4 vrste tiskanih vaj. Ker otroci vsega skupaj uže poznajo 6 črk, tedaj je tudi lažje sestavljati kratke stavke, kakoršnih se tudi v istini mnogo nahaja, tako pri pisnih, a tudi pri tiskanih vajah. — Prav mnogo je besed, ki se z „**a**“ začénjajo, zato si otroci ta glas lahko zapomnijo; uže dete kliče: „ata, mama“; to dvoje imen mu je naj bolj priljubljenih.

V. tabla

nam kaže dvorogljate vile, ali bolje podajalnik, s kakoršnim snopje podajajo v kozolce; dva rogla ima, na koncih je nekoliko privit, kakor je tudi v resnici, prav sličen

je potem pisni črki „v“. Skoz in skoz gospodari na tej tabli „v“, ker tukaj gre priučiti to črko; obsega pa ta vaja kakor prejšnja 3 vrste pisnih in 4 vrste tiskanih vaj; med pisnimi vajami nahajamo uže dvoje trizložnih besed, ki se glasite: **i-ma-mo no-vi-no**. Daljše besede se otroci prav radi naučé iz glave brati, posebno tačas, kadar kdo naprej bere, a jih ne napeljuje, da bi si sami trudili glasove skupaj sestavljati; otrok, kateri je prišel takemu učitelju-skazi, recimo kakšni dobrohotni tetici, v roko, bode ves abecednik iz glave znal, a brati pa vendar le ne; temu vendar le šola zapreči s tem, ker otroci beró iz abecednika, in s stenskih tabel, in ker se pisalno-bralna metoda dosledno izpeljuje, beró tudi otroci to, kar so sami spisali, in tako se ubrani, da se ne navadijo iz glave — prav za prav — brez glave brati.

VI. tabla.

Ima „raglja“ in za njo „r“ in 3 vrste pisnih vaj in sicer: **ro, ra, ri, ru, or, ir, ar, ur, v, r**. Gotovo je uže sleherni učitelj, ki rabi te table, zapazil in otroke opozoril na dvoje riž (Zeilen), med katere so tukaj postavljene pisne vaje, in baš zaradi tega so te vaje posebno pripravne tudi za pismene naloge. Učitelj bode nemara tako-le postopal: Ko otroci poznajo glas in obliko **r**, naj beró najprej s stenskih tabel; ko se nekoliko utrudijo gledati na stenske table, naj poskusijo brati iz bukvic, in ko so se tudi tega naveličali, naj pa na tablice pišejo s stenske table, in potem pa pisano s svoje tablice beró. „Razlika mika“, posebno pa otroke; učitelj pa tačas, ko učenci pišejo s stenskih tabel, najde lepo priliko, da slabejim pomaga, jim roko vodi, ali kakor koli potrebno spozná, tudi ni naopačno, ako otroke spodbada, da drug drugemu kaj pomagajo, zato tudi takrat pri otrocih ne more taka tihota vladati, kakor v grobu, marveč otroci naj z veseljem in z nekako živahnostjo gredo na odkazano delo, in ko svojo nalogo izvrše, si nekoliko oddahnejo, ter učitelju pokažejo, kako so „lepo“ spisali; kajti otroci se učé „zaradi učitelja“ in če ne pogleda njih dela, rekó: „čemu sem se pa trudil, ako še nočete pogledati, kar sem naredil!“

Za pisnimi vajami pridejo 4 vrste tiskanih vaj in med njimi dvoje trizložnih besed **o-ma-ra, na-ra-va**. Zopet nova težava učitelju in učencem. Dvo- in trizložne besede nekateri odlašajo dotlej, da otroci poznajo vse črke, in umejo uže gladko sestavljati jednozložne besede. Kakor je videti, naše stenske table ne držé se tega pravila, marveč polagoma vadijo otroke dve- in trizložnih besed. Jedenkrat se more led prebiti, otrok se more navaditi tudi mnogozložnih besedí brati; ako pri nekaterih ne gre, naj si učitelj pomaga, n. pr.: naj otroku pokaže le 1. zlog, ko tega gladko prebere, naj mu odkrije še drugega in potem še tretjega; potem naj ga opozorí, da je to le jedna sama beseda in jo more prečitati v treh odsledkih, in tako se bode tudi slabiji učenec navadil brati mnogozložnih besedí.

Pristavek. „r“ si otroci lahko zapomnijo, tudi si sestave z **rom** dosti hitro zapomnijo, samo da nekateri **r** z **lom** pri izgovarjanji zamenjujejo, kar pa se pozneje navadno samo izgubi. Komur „raglja“ ne ugaja, naj si zbère drugo vzorno besedo, katerih imamo za „r“ na izbiranje, naj bolje, se vé, so take, ki izrazujejo drdrajoči glas, n. pr.: raglja, ropotulja, da je oboje ob enem imé in glas, ki se izvabi. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Štajerskega. A) C. kr. dežel. šolski svet. V seji v dan 9. febr. 1882. l. so se poslala ministerstvu za uk in bogočastje konečna poročila o stanji štaj. srednjih in dež. meščanskih šol za l. 1880/81 in se odobrili to zadevajoči nasvéti. C. k. policij. nadkomisarju v